Bijlage

Uitkomst nieuwe en voort te zetten specifieke uitkeringen

Er zijn tien specifieke uitkeringen (SPUKS) beoordeeld en akkoord bevonden door de betreffende vakdepartementen, de fondsbeheerders en de koepels. Van deze tien gaat het om zes verlengingen van bestaande SPUKS en vier nieuwe SPUKS. Onderstaand is een overzicht van de beoordeling:

Verlengingen van bestaande SPUKS

- Van het ministerie van VRO:

Specifieke Uitkering Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW)
Voor de SPUK NPLW gaat het om een verlenging tot 2031, omdat de huidige SPUK in 2026 afloopt. De SPUK vindt zijn grondslag in de Woningwet en hiermee zit er geen maximale termijn aan de duur van de SPUK. Omzetting van de SPUK is niet mogelijk, omdat deze ook aan omgevingsdiensten wordt uitgekeerd, die niet via een fondsuitkering bekostigd kunnen worden. Verder is omzetting niet mogelijk omdat er sprake is van een regionale aanpak, waarbij één ontvanger budgethouder is namens de regio en één ontvanger de regiocoördinator is. Deze regionale aanpak helpt om de doelstellingen regionaal te behalen. Omzetting naar een fondsuitkering is ook niet mogelijk omdat gemeenten en provincies individueel zorg dragen voor de uitvoering, wat de uitvoeringslast per ontvanger verzwaart.

Specifieke uitkering voor de subsidieverstrekking van de isolatie- en ventilatie subsidie voor de isolatieaanpak (maatregel 29) uit 'Nij Begun'
Het gaat hier om een verlenging tot 2028. De SPUK wordt verstrekt aan een gemeenschappelijke regeling en is in 2025 voor één jaar verstrekt. De gemeenschappelijke regeling SNN is tot en met 2027 uitvoerder van de subsidieregeling, hierom is verlenging noodzakelijk. Omzetting van deze SPUK is niet mogelijk, omdat deze rechtstreeks aan een gemeenschappelijke regeling wordt verstrekt.

Specifieke uitkering voor de uitvoering van de isolatie- en ventilatieaanpak in Groningen en Noord-Drenthe (maatregel 29 uit 'Nij Begun')
Het betreft een eenmalige SPUK in 2026. De provincie Groningen heeft in 2025 de SPUK ontvangen voor de uitvoering van maatregel 29 uit 'Nij Begun'. De provincie is momenteel de uitvoerder van de isolatie- en ventilatieaanpak namens de regio. Het betreft een eenmalige verlenging van de SPUK in 2026. In de toekomst wordt de uitvoering van de isolatieaanpak structureel anders ingericht en komt deze SPUK te vervallen.

Specifieke uitkering voor Aanpak Energiearmoede
De SPUK stelt gemeenten in staat om kwetsbare huishoudens te ondersteunen bij de hoge energielasten. De verlenging van de SPUK is noodzakelijk vanwege de sterk stijgende energiekosten, die onder andere wordt veroorzaakt door de oorlog in Iran. Vanwege de crisissituatie heeft het kabinet besloten om hier € 80 miljoen voor vrij te maken, die evenredig wordt verdeeld over de jaren 2026-2027. Omzetting van de SPUK is niet mogelijk vanwege de politieke wens dat de middelen niet aan andere doeleinden mogen worden uitgegeven. De VNG heeft de voorkeur om de SPUK niet om te zetten naar een fondsuitkering, omdat de huidige SPUK goed werkt en bekend is bij gemeenten.

- Van het ministerie van IenW:

Beekdalen zijrivieren Maas Limburg
Voor de SPUK Beekdalen zijrivieren Maas Limburg gaat het om een verlenging tot en met 2037 om het programma in het kader van waterveiligheid voort te zetten. In de bestuursovereenkomst 'Waterveiligheid en ruimte in Limburg' is vastgelegd hoe waterschap, provincie en gemeenten gezamenlijk de middelen inzetten voor de waterveiligheidsopgave in de beekdalen. De middelen worden verstrekt vanuit het Deltafonds, wat een specifiek bestedingsdoel kent. De middelen voor deze SPUK kunnen daarom niet via een fondsuitkering worden verstrekt.

De middelen houden verband met een bestuursovereenkomst die is opgesteld naar aanleiding van de extreme neerslag in juli 2021 in delen van Limburg. In de bestuursovereenkomst is de € 300 miljoen opgenomen. Daarbij wordt uitgegaan van een meerjarige, programmatische aanpak van 10 tot 15 jaar, zoals ook in de bestuursovereenkomst is vastgelegd.

- Van het ministerie van VWS:

De Versterking GGD-en (VGGD-en)
Het gaat hier om een SPUK tot en met 2027; deze regeling vervalt met ingang van 1 januari 2028. De SPUK Versterking GGD-en wordt direct verstrekt aan de 25 GGD-en. GGD-en geven zelf invulling aan de versterking van hun organisatie op het gebied van infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid op basis van een gezamenlijke beleidsagenda. Er is dus sprake van een zekere beleids- en bestedingsvrijheid van de GGD-en.

Voor de periode vanaf 2028 is het voornemen dat op grond van het wetsvoorstel Tweede tranche wijziging Wet publieke gezondheid (ligt nu in de Tweede Kamer) bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld om te zorgen voor een meer uniforme en opschaalbare werkwijze bij GGD-en, zodat de GGD-en beter zijn voorbereid op een (dreigende) epidemie van een A-infectieziekte. In het wetsvoorstel is een grondslag voor een SPUK opgenomen.

Nieuw in te stellen SPUKS

- Van het Ministerie van VWS:

SPUK AZWA (Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord)
De SPUK heeft een looptijd van 3 jaar: 2027 t/m 2029. Vanuit het AZWA worden er middelen geïnvesteerd in de samenwerking op het snijvlak van het

medisch- en het sociaal domein en in het versterken van de sociale basis. Er zijn afspraken gemaakt over het versterken van het ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers, waaronder het aanbod van respijt- en logeerzorg. Deze afspraken zijn voorwaardelijk en worden ondersteund met financiële middelen.

Het instellen van deze SPUK staat op gespannen voet met het beleid dat gericht is op het vergroten van de autonomie van gemeenten en provincies en het verminderen van administratieve en controlelasten, wat is opgenomen in de Startnota van het huidige kabinet. Echter de fondsbeheerders kunnen akkoord gaan met deze SPUK tot 2030 omdat:

- Er al overeenstemming is bereikt om deze middelen in 2027 via een SPUK te verstrekken.
- Er harde monitoringsafspraken gekoppeld zijn aan deze SPUK, die voorwaardelijk zijn voor het verstrekken van de middelen.
- De keuze voor een regeling van drie jaar rust, duidelijkheid en stabiliteit biedt om afspraken nader uit te werken. In deze periode zal VWS samen met de VNG en de fondsbeheerders onderzoeken hoe de bekostiging na deze termijn via het fonds kan worden voortgezet.

SPUK Stimulering Sport en BRC-regeling

De SPUK heeft een looptijd van 3 jaar: 2027 t/m 2029. De brede SPUK binnen het GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord), waar de SPUK Stimulering Sport en de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) onder valt, heeft een looptijd tot 2027. Door de middelen van de SPUK Stimulering Sport en de BRC-regeling samen te voegen in een nieuwe SPUK, kunnen gemeenten de uitgaven in het kader van deze regelingen gezamenlijk verantwoorden. Dit hoeft niet meer via twee verschillende regelingen en SiSa-verantwoordingen, zoals in de huidige situatie.
De fondsbeheerders hebben begrip voor de situatie bij de SPUKS Stimulering Sport en BRC- regeling en begrijpen dat de oude SPUK met een jaar verlengen zou leiden tot inefficiëntie. Het verlengen van een SPUK met één jaar doet ook volgens de fondsbeheerders geen recht aan de behoefte aan planningszekerheid bij gemeenten. Daarbij begrijpen de fondsbeheerders ook dat er politieke steun is voor een meerjarige regeling.
Het instellen staat echter in contrast met het beleid om de autonomie van gemeenten en provincies te vergroten en administratieve en controlelasten te verminderen, wat is opgenomen in de Startnota van het huidige kabinet. Daarom wordt vóór 2030 onderzocht of een AU of een BFU een haalbaar alternatief is voor de huidige financieringsstructuur. Dit onderzoek moet leiden tot concrete inzichten over de mogelijkheden en beperkingen van deze opties. Het feit dat sport primair de verantwoordelijkheid van gemeenten is, wordt hierbij meegewogen. Het onderzoek moet onder andere specifiek uitzoeken of de eis van cofinanciering omgezet kan worden in een cofinancieringsbijdrage, indien dit niet het geval is dient de noodzakelijkheid van de verplichte cofinanciering onderbouwd te zijn.

Quarantainemaatregelen opvarenden Hondius (Andesvirus)

Dit betreft een eenmalige SPUK voor 2026. Het Andesvirus (een variant op het hantavirus) is een A2-ziekte. Bij een A2 ziekte kan de minister opdrachten geven aan veiligheidsregio's en GGD'en. De A2-status is tevens noodzakelijk om quarantaine mogelijk te maken. VWS vergoedt de kosten die GGD'en hiervoor maken. Deze kosten kunnen per regio verschillen; hierover worden nog nadere afspraken gemaakt. De SPUK wordt rechtstreeks verstrekt aan de

drie GGD'en die in opdracht van de minister zorgdragen voor de quarantaine van buitenlandse opvarenden die niet naar huis kunnen terugkeren.

Een fondsuitkering kan niet rechtstreeks aan een GGD worden verstrekt, waardoor een SPUK in dit geval de gewenste uitkeringsvorm is. Naar verwachting duurt de quarantaine van een opvarende maximaal zes weken. Er is daarmee slechts een eenmalige SPUK nodig.

- Van het ministerie van EZK:

<u>Gebiedsinvesteringen Hoogspanning op land</u>
Het gaat hier om een SPUK tot 1 juni 2031. Voor de SPUK gebiedsinvesteringen hoogspanning op land is een SPUK noodzakelijk, ten behoeve van verantwoording van het Klimaatfonds. Ook wordt er onderscheid gemaakt tussen verschillende projecten, waardoor een aanvraagprocedure nodig is. Daarnaast wil EZK van deze tijdelijke regeling leren voor eventuele opvolgende maatregelen.